

מסורת הש"ס

א) שמת ל' וש"ג,
ב) וס"א: ל'ג,
ג) מלמלא ריש פשט כל,
ד) צטרות לח: ל'ג על,
ה) קדושת ע: ט) פטרקין ט:
פ"ט, ו) כ"ט: ל'ג,

נושאים על האנוסה פרק אחד עשר יבמות צח.

עין משפט בר מצוה

א ב מ"י פ"ד מהל'
אסורי ביאה הל' יג
טו ע"י ר' סימן קטן
סעף ב:
יא ג מ"י ע"ש פ"ד ע"ש
סעף ג:

מוסף רש"י

שלישית לא דברה
עמו. לפי שמעב כבוד הן
ולא מעב כבוד האב
(מלכ"ב ב"ד כה) ופי' ר"י
(סו"ט) כל תלמיד חכם
שמורה הלכה ובא.
הלכה חדשה שלא שמועה
מאמר (בכורות לח.) אם
קודם מעשה אמרה.
הלכה חדשה שלא שמועה
למד (סו"ט) אמרה להאי
שמועה לתלמידי בשם רבי
(פדושין ע) ובכ"ז לעיל
(טו) שומעין לו. בשעת
הקדש (לעיל עו) לאמן
לאומרה בשעת מעשה
(פדושין ע) ועשין מעשה
(בכורות לח.) ואם לאו
למד הוא אמר לו. איני
לאמן להעיל בשם רבי,
שמה מתמת מעשה הבא
מורה לטובה. מרעה
שהו זה אשר אנדס מלך
ארס וישיחם כעפר לדוש,
ועכשיו נהפך להם לטובה
(פ"ד י"ד כה) ההוררה
שלא בקדושה. וכל גר
שמנגייר קצטן עשילי
עששו בלח אב ואם
וקדושת דמי ואין עליו
קורבה מקודש לכן ועמיהו
רצונ הוא דגזור עליה בכל
האסורות לו בנימוח משום
שלא יאמר בלח מקדושה
מתורה לקדושה קלה, הלק
נשא אחרות מן האם.
שולחה קודם שנגיירה
אמה ומגיירה עם אמה
ועללה זה מגבול יוציא.
לחמותו היא ולא גרע מן
האסורים שלא יאמר
וכי דקסבר ר' מאיר
לחמותו מן האם אסורה
לנין נה ופילו אחות אבי
מן האם ואחות אמו מן
האב (י"ל) האם וליף לה
מעלן קן ישו אש אח אבי
ואח אמו, דלפיו זה אחות
אביו ואמו זה אחות אמו
דדריש לה ר"ל לקמן
בשמעין (סנהדרין ח.)
מן האב קיים. דלא
למכר אסור אחות בנין נה
אלא מן האם דכתיב
(בראשית כ) וגם אמנה
לחמותי בת אבי היא אך לא
בת אמי, אלמלא בת האב
שריא לה ובה האם לא
שריא לה (סנהדרין ח.)
אחות האב מן האם
יוציא. מדיכתיב על קן ישו
אש אח אבי ודכתיב את
אביו אחות אביו מן האם
(סו"ט).

על עסקי בנינה. תימה דלמאי אינטיך למכב שנית ולא שלישית
דלא אשכחן דצברה עמו שלישית ושמת כיון שמלגיו שחורו
לקלקול ומתנבל עליהם נחום האלקושי היינו יכולים לסבור שגם אז
מתנבל עליהן יונה ור"מ והא אשכחן דצברה עמו שלישית בעסקי
נינוה דכתיב ויאמר ה' אל יונה
ההיטו חרה לך על הקיקיון וגו'
ואני לא אחום על נינוה וגו' וי"ל
דדיני לאו עסקי נינוה נינוה ומיהו
לרצ נחמן צר יחוק דלמר שוב לא
דצרה עמו קשיא וי"ל שזה היה אותו
יום ומשיב הכל נצוואה אחת:

רב נחמן בר יצחק אומר ה"ק בו'.
אמר ר"י שחלק על אותו
מדרש שהביא רש"י בפירושו נביאים
(מלכים ב' ג) ויאמר ה' אל יהוא יען
אשר הטויות וגו' ע"י יונה בן אמתי
אמר לו או שמה אינו מושב אללא
דצרים שהוא לוך גדול כגון מעשה
נינוה וכיוצא בו: נשא אחותו מן
האם יוציא. פירש בקונטרס דגורין
שמה יש אחותו שנולה אחריו שיש

הא איסורא איכא. מדרבנן דלא ליהי לאחלופי צישראל וקשה לרב
אחא: הא דאמור רבנן אין אב למאריהו. ואפילו היכא דליכא למימר
כקטן שנולה דמי כגון הורמו שלא בקדושה ולידתו בקדושה דיש לו
שאר מן האם כשאר ישראל גמור ואין לו שאר מן האב: לא סימא

מאוס דשטופי זימה הוא ולא ידיעין.
אצבו מנו אכל היכא דידיע כגון היו
אצבו ואמו חבושים צבית האסורים
דלא נבעלה לאחר חיישין ואי נולד
בקדושה דליכא למימר דקטן שנולה
ליהוי ליה נמי שאר אב דהא ודאי
אצבו הוא: דהא שני אחין פאומים
היו: ה"ג וקאמר לא חולגין ולא
מייבמין. ומסיפא יליף טעמא דאי
מרישא לא מני למינף דאפילו שאר
האם אין לו טעמא לאו משום דורמת
סוקים הוא אללא משום דקטן שנולה
דמי: זרמא. זרע שהוא יורה כחך
כזרע מים המקלח צבית: צנפטיים
הגרי: דנפכה אחיו. המת כשהוא גר
הוא קדושיו קדושתו ושרתו לאחיו
דאין לו אחות דקטן שנולה דמי:
כשהוא עובד כוכבים. ומשנמגייר
לא ידעה דלא הוה ליה צה קדושתו
הלקן שרי לאחיה: הרי אשה גיורת
ושבעה צביה (א) שהמיר להן רבי
עקיבא לישא איש את אשת אחיו
ומהן למדתי: אם קודם. שבה מעשה
לידו היה רגיל לשונותו לתלמידיו
שומעין לו ואם לאו הואיל והצר חידוש
הוא שמה שצביל מעשה שבה לידו
לומרה: הרי אשה ושבעה צביה.
ראיה של קודם לכן הביא: ואי צביה
אימא שאני הכא דקאמר. מילתא
דיונה בן אמתי צדהה ומגו דמהימן
הוא מהימן נמי הלא דניכרין דברי
אמה שביח קצבלן: הוא השיב
ירבעם בן יואש: על עסקי נינוה
קאמר. דלא דצרה עמו על עסקי
נינוה אללא שמה פעמיים ה"ג גר
שהיה הורמו שלא בקדושה ולידתו
בקדושה: נשא אחותו מן האם. שנולה
צבית עובד כוכבים יוציא. ואע"ג
דלאו אחותו היא דקטן שנולה דמי
גיורה דלמא אחי למנסב אחותו
שנולה אחריו דצהיה איכא כרת
ליתת שניהם בקדושה ואחותו גמורה
מן האם היא כישכילית שילדה בן
זבת: מן האב יקיים. שהכל יודעין
דאין אב לעובד כוכבים ור"י אחי
למנסב בת אביו שילדה מאשה אחרת
משנמגייר לא איכפת לן דהא לאו בנו
הוא: אחות האב מן האם יוציא.
גיורה משום אחותו מן האם כדלמכת:
מן

הא איסורא איכא ה"ה דאפילו איסורא נמי
ליכא (א) ואידי דבעי למיתני סיפא אבל
חייבין תנא נמי רישא אין חייבין אמר רבא
ה"ה דאמור רבנן אין אב למצריה לא תימא
משום דשטופי בזמה דלא ידיע אבל ידיע
חיישינן אלא אפילו דידיע נמי לא חיישינן
דהא שני אחין פאומים דטפה אחת היה
ונחלקה לשתיים וקתני סיפא לא חולגין
ולא מייבמין ש"מ אפקורי אפקוריה רחמנא
לזרעיה דכתיב יבשר המורים בשרם וזרמת
סוסים וזרמתם ת"ש דאמר רבי יוסי מעשה
בניפטיים הגר שנושא אשת אחיו מאמו
ובא מעשה לפני חכמים ואמרו אין אישות
לגר ואלא גר דקדיש ה"ג לא תפסי בה
קדושין אלא אימא אין איסור אשת אב לגר
מאי לאו דנסבא אח כשהוא גר? לא דנסבא
כשהוא עובד כוכבים כשהוא עובד
כוכבים מאי למימרא מהו דתימא ליגזור
כשהוא עובד כוכבים אמו כשהוא גר קמ"ל
ת"ש דאמר בן יאסיין כשהלכתי לברכי
הים מצאתי גר אחד שנושא אשת אחיו
מאמו אמרתי לו בני מי הרשך אמר לי
הרי אשה ושבעה צביה על ספסל זה ישב
ר' עקיבא ואמר שני דברים גר נושא אשת
אחיו מאמו ואמר ויהי דבר ה' אל יונה
שנית לאמר (ב) שנית דברה עמו שכינה
שלישית לא דברה עמו שכינה קתני מיהת
גר נושא אשת אחיו מאמו מאי לאו דנסבא
אחיו כשהוא גר לא דנסבא כשהוא עובד
כוכבים מאי למימרא מהו דתימא נגזור
כשהוא עובד כוכבים אמו כשהוא גר קמ"ל
ומי מהימן והאמר ר' אבא אמר רב הונא
אמר רב כל (ג) תלמיד חכם שמורה הלכה
ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם
לאו אין שומעין לו איבעית אימא מורה
ובא היה ואיבעית אימא משום דקאמר
הרי אשה ושבעה צביה ואיבעית אימא
שאני הכא דקאמר מעשה אחרינא בהדה
אמר מר ויהי דבר ה' אל יונה שנית לאמר
שנית דברה עמו שכינה שלישית לא
דברה עמו והא כתיב (ד) הוא השיב [את] גבול
ישראל מלבא חמת עד ים הערבה כדבר
ה' אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי
הנביא אמר רבינא על עסקי נינוה קאמר

רב נחמן בר יצחק אמר הכי קאמר כדבר
הנביא בשם שנהפך לנינוה מרעה לטובה כך
בימי ירבעם בן יואש
נהפך להם לישראל מרעה לטובה ת"ש (ג)
והורתו שלא בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב כיצד: נשא
אחותו מן האם יוציא מן האב יקיים אחות האב מן האם יוציא
מן

רב נחמן בר יצחק אמר הכי קאמר כדבר ה' אשר דבר ביד עבדו
הנביא בשם שנהפך לנינוה מרעה לטובה כך בימי ירבעם בן יואש
נהפך להם לישראל מרעה לטובה ת"ש (ג) והורתו שלא בקדושה יש לו
שאר האם ואין לו שאר האב כיצד: נשא
אחותו מן האם יוציא מן האב יקיים אחות האב מן האם יוציא
מן

גם כרת משמע שסובר דאם היתה
זה ליתמו מן האם בקדושה היה מותר
באחותו של האם שנולה צבית
כיון דמרייהו שלא בקדושה דהתם
ליכא למגור שמה יש אחותו שנולה
אחריו וקשה דהא לעיל בפ"ד (ד)
כ. ופ"ט (ט) אמימר אמר [אפי']

האחין מן האם מעידים לכתחלה ומאי
שנא מעריות פי' אפי' נתגיירו ונולדו
צבית שייך צרו קורבה ואשמי
ערוה לכל מסורה כו' משמע דאפילו
נולדו צבית שייך צרו קורבה דאם
דבסתם גיורת מיירי ועוד צני יודן
אמתא הורמן ולידתן שלא בקדושה
הוה אפי' אסר להו רב שמת (לעיל ד'
ט: למינסב נשי דהדי אללא י"ל
דטעמא דלמלא אחי לאחלופי
צישראל ופי' צבילו דתמי לאחלופי
יש לגזור בקורבת אס והא דנקט
הכא ליתמו בקדושה לרבותא נקטיה

דאע"ג ליתמו בקדושה דכתיב אמהות
דמו אפי' אסירי דלמלא אתו לאחלופי
צישראל וריצ"א פי' דלהכי נקט
הורמו שלא בקדושה דאי בקדושה הרי
הוא צישראל גמור ומותר באחותו
שנולה צבית נכריות כיון דלוחות
ציה ד נכריות כלל ולא שייך צה שמה
יאמרו אי נמי משום הכי נקט הורמו
שלא בקדושה ולידתו בקדושה דפסיקא
ליה מילתא שאז אשיי בין נולדה
לפניו צבית כיון שנולה אחריו
בקדושה ור"ר חיים פירש דדוקא
נקט ולידתו בקדושה דלא מן האב
יקיים שלא ראה עצמו צבית וליכא

למימר ציה שמה יאמרו צבילו מקדושה
חמורה לקדושה קלה אכל אס גס לידה
שלא בקדושה אפי' מן האב יוציא
דכיון שראה עצמו צבית אפי' דהא שמעינן
צבילו מקדושה חמורה כו' דהא שמעינן
לרבי מאיר דהכא צירושלמי וצביתאשית
רצה דאסר בן נח באחותו בין מן האב

בין מן האם דריש על כן יעזב איש את אביו ואת אמו
אירושלמי וצביתאשית רצה דהא משמע דכ"ע מוקי קרא לאחות אב ואחות אס והיינו כרצון דהתם ועוד דטעמא דלוחות אב מן האם
יוציא משמע צ"ד מיתום (סנהדרין ג). דהוי משום שמה יאמרו צבילו טעמא דאחלופי ליתיה הכא בקורבת אב אי"כ משמע דצדאי גר
ליתמו בקדושה שייך שפיר טעמא שמה יאמרו אפי' שלא ראה עצמו צבית נכריות וזה דוחק לומר דלוחות אב מן האם לא קאי אגר
דרישא אללא מיירי בלידתו שלא בקדושה כי יכירי דלא קאי נמי סיפא דקתני נשא אשה ובהה ארישא כפי' בקונט' דהכא משמע דקאי אגר
דרישא: אחרות האב מן האם יוציא. פי' בקונט' דגורין משום אחותו מן האם ואין נראה דצהדיא משמע דפרק ד' מיתום (ג"ו ס)
דטעמא משום שמה יאמרו דמוקי התם הן צביתא כו' אליעזר דדריש את אביו וזו אחות אביו ואם כן מיתמרא צביתות:
אשת

תורה אור השלם

1. ותעבה על
פלגשיהם אשר בשר
המורים בשרם וזרמת
סוסים וזרמתם:
יחזקאל כב
2. ויהי דבר ה' אל יונה
שנית לאמר: יונה ג א
3. הוא השיב את גבול
ישראל מלבוא חמת עד
ים הערבה כדבר ה'
אלהי ישראל אשר גבול
ביד עבדו יונה בן אמתי
הנביא אשר מנת
החפרי: מלכים ב' ד' כה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רב נחמן בר
יצחק אפי' על אותו מדרש
שחביא ובו. והוא נסדר
על:
על:
על:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הוי אשה
וכי שהמיר להן כ"ד עין
כמוספי פרק העליל ריש
דף עו: (ב) תוס' ד"ה נשא
וכי לעיל בפ"ד אמרין
אמימר: